

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *vedoucí práce*

Autor/ka práce: Karolína Helcel

Název práce: **Sportování dospívajících jakožto manifestace kulturního kapitálu**

Vazba práce na okruhy SZZ

- SZZ Sociologie, číslo okruhu: 11
- SZZ Metodologie, číslo okruhu: 2
- SZZ specializace, číslo okruhu (specializace Sociální antropologie) nebo formulace tematického okruhu ve vazbě na jeden z kursů skupiny státnicové kursy pro specializaci: stratifikace na základě kapitálů dle Bourdieuho, přístupy k sociální stratifikaci, kulturalistické přístupy

Vedoucí práce: Mgr. Kolomojets Maksym

Oponent/tka: doc. Milan Tuček, prom. mat., CSc.

Navržené hodnocení: **B**

.....

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry?

Hlavní výzkumná otázka byla formulovaná následovně: „Souvisí míra kulturního kapitálu se sportováním adolescentů na středních školách?“ Pak autorka rozkládá tuto otázku na řadu podotázek. Pro některé podotázky byly stanovené hypotézy, některé byly odpovězeny pomocí regresního modelu. I přes jisté nedostatky metody řešení některých hypotéz, o kterých podrobněji napíšu níže, závěry práce obsahují jasné odpovědi na dané výzkumné otázky.

2. Je práce vhodně strukturována? Navazují jednotlivé části textu plynule na sebe, je text věcný a logicky konzistentní?

Teoretická část začíná definicemi pojmů využívaných v teorii Bourdieuho, které ale jsou představené bez kontextu a objasnění celkového záměru jeho teorie. Diskuze sociálních tříd a vlastně stratifikace, kterou by se správně měla práce otevírat, začíná až v části 1.4, což vnímám jako kompoziční chybu. Další části práce jsou v logické návaznosti.

3. Je z práce patrná vazba tématu na zvolené okruhy SZZ ze sociologie, specializace a metodologie? Jsou pasáže týkající se zvolených okruhů harmonicky včleněné do celku bakalářské práce?

Pasáže, které se vážou ke zvolenému okruhů SZZ, nejsou nadbytečné a do práce nepochybně patří jako její harmonická součást.

4. Dokládají pasáže práce, ve kterých je rozvíjena vazba práce na státnicové okruhy, dostatečně hlubokou znalost studovaného tématu, problému či jevu na jeho teoretické nebo metodologické rovině? Je znalost zvoleného státnicového okruhu vhodně reflektována v analýze a při formulování závěru práce?"

V tomto ohledu shledávám pochyby. Teorie Bourdieuho je představená docela podrobně. Problém je, že v práci fakticky žádné další teorie sociální stratifikace nejsou. Karl Marx, který je pravděpodobně zakladatelem celého odvětví, nebyl zmíněn ani jednou. Metodologická část práce je rozhodně zvládnuta lépe.

5. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Literatury by mohlo být použito více. Nejsou představené jiné teorie sociální stratifikace, například Marxová teorie třídního souboje, která sloužila důležitou inspiraci pro Bourdieuho. I zmíněná teorie Bourdieuho, která je pro práci stěžejním východiskem, je pro čtenáře bez předchozí znalosti této teorie těžce srozumitelná. K tomu přispívají nedostatek příkladů, teoretického kontextu, zároveň i autorka uměle záležitost komplikuje např. nesrozumitelným popsáním této teorie jako „strukturálního konstruktivismu“ (st. 10) – co se konstruuje a o jaké struktury jde? V tomto ohledu lépe je zpracovaná část tykající se sportu, která ale také trpí nedostatkem zdrojů, ze kterých primárně se využívá Sekot (2008). Většina zdrojů jsou od českých autorů, ale jsou i cizojazyčné zdroje – primárně empirické výzkumy souvislosti sportování a kulturního kapitálu.

6. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Kvalita sebraných dat je nepochybná, nejsilnější stránkou práce je empirická. Autorka pracuje se vzorkem v počtu 580 respondentů, který navíc reprezentuje specifickou skupinu – žáky středních škol. Vzorek demonstruje jistou variabilitu, do něj vstupují respondenti různých druhů škol a velikostí obcí, přičemž každá kategorie má četný počet respondentů. Analýza dat proběhla vytvářením indexů kulturního a ekonomického kapitálu, s následujícím srovnáním jejich průměrů u jednotlivých odpovědí přes ANOVA; dodatečně, k vysvětlení frekvence sportování a počtu provozovaných sportů byla použita regresní analýza; nakonec, byla představená komparativní grafická analýza sportů dle úrovně ekonomického a kulturního kapitálu jejich provozovatelů. Metody byly zvolené vcelku adekvátně, i když občas jejich implementace spolu s interpretací výsledku jsou diskutabilní (viz část níže).

7. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

- Velká část práce je založená na srovnání hodnoty průměru indexu kulturního kapitálu mezi dvěma skupinami respondentů, např. skupinou provozovatelů a neprovozovatelů daného sportu, pomocí testu ANOVA. Rozhodujícím faktorem je jestli rozdíl je statisticky signifikantní nebo ne. Mimo tohoto indikátoru rozdíly v průměrech jsou jen těžce srovnatelné – např. je rozdíl v 0,2 jednotky velký nebo ne? Autorka se snaží dané řešit zavedením konceptu míry kapitálu (st. 35), ale moc nápomocný není a práce by se klidně obešla bez něj. Problém by byl vyřešen, kdyby v práci byla možnost srovnat indikátory kapitálů u všech sportů, ale tato data zůstávají od čtenáře skryté. I v příloze jsou tato data jen u 4 sportů z 26. Demonstrace souvislosti kapitálu a sportu bylo cílem práce, proto nerozumím, proč v práci

komparativní zjištění mezi sporty nejsou prezentované. Částečně tento problém řeší jen grafická analýza (st. 49).

- Proč autorka označuje jen bojové sporty za „prole sporty“, totiž sporty pro jedince s nižším kulturním kapitálem, když velice podobnou hodnotu KK měly šachy a hazená (st. 38)? Zpětně se ověřit správnost tohoto tvrzení nedá, kvůli tomu že hodnoty u většiny sportu v práci představené nejsou (viz předchozí bod).

- vyvolává otázky i reliabilita indexů kapitálů. Index KK je měřen na základě mnoha indikátorů a proto působí jako robustně definovaný. Index ekonomického kapitálu byl měřen jen přibližně, na základě 3 velice podobných otázek (otázka č. 5), a navíc jeho tvoření není v textu práce podrobně odůvodněno na rozdíl od kulturního. Tato skutečnost vyvolává pochyby ve zjištění většího efektu KK na sportování – je-li ten efekt opravdu větší než efekt EK, anebo se ukázal jako větší protože byl přesněji a nadějněji měřen? Autorka však si tuto limitaci uvědomuje (st. 29-30), ale v odstavci není jasný její výrok ohledně absolutní reliability indexu EK (tamtéž).

8. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano, jen není jasné jestli označení bojových sportů za „prole sporty“ plyne z dat nebo je uvedené aby práce zpětně potvrzovala zjištění Wilsona (2002) na st. 38.

9. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Práce má několik formálních nedostatků. Zaprvé, numerace jednotlivých částí práce v úvodu se neshoduje se skutečným umístěním těchto částí v textu. Šubrt (2010), který slouží ke představení klíčové pro práci teorie Bourdieuh, nebyl uveden v seznamu literatury. Ostatní formální náležitosti jsou v pořádku.

10. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

- H3 je nadbytečná, kvůli tomu že frekvence sportování už ověřuje H1. Já rozumím, že frekvence lyžování a jiných sportů není přímo srovnatelná, ale stejně by se ji dalo řešit v rámci H1.

- Není jasné, proč H2 porovnává subjektivní (a velmi abstraktní) preference kolektivních/individuálních sportů, když jsou k dispozici data pro srovnání kapitálů provozovatelů konkrétních sportů.

- Graf srovnávající umístění sportů na sociálním poli postrádá odkaz na práci Bourdieuh, kterou byl inspirován.

11. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

- Je možné sportování vysvětlit jako součást habitu jednotlivce, nebo „systému trvalých dispozic“ (st. 10)?
- Pokud kulturní kapitál v teorii Bourdieuh je směnitelný za ekonomický, proč v práci indexy kapitálu korelují jen málo mezi sebou (hodnota 0,2)?

12. *Vyplňuje pouze vedoucí práce*

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému: Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

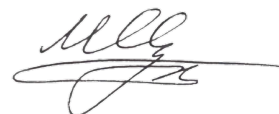
Komentář vedoucí/ho práce k výsledku kontroly:

Dle ověřovacích systémů Theses a Turnitin jde o originální dílo.

Celkové hodnocení práce: *Práce předkládá výzkum sportování středoškoláků, fascinující objemem sebraných a analyzovaných dat. Analytická část je zvládnutá na dobré úrovni, a použité kvantitativní metody analýzy jsou versatilní. Práci primárně škodí nedostatečné představení teoretických východisek, rovněž jako významu teorie Bourdieu pro sociologii a konkrétně sociologické teorie stratifikace, což pak má za výsledek deskriptivní zjištění. Vzhledem ale k rozsahu provedené práce, zejména tykající se empirické části výzkumu, navrhuju práci hodnotit známkou B (velmi dobře).*

Datum: 04.06.2023

Podpis:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. J.', written over a horizontal line.